

5. Козак С. В. Формування іномовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / С. В. Козак. – Одеса, 2001. – 20 с.
6. Коккота В. А. Лингводидактическое тестирование / В. А. Коккота – М. : Высшая школа, 1989. – 123 с.
7. Ніколаєва С. Ю., Гринюк Г. А. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування / С. Ю. Ніколаєва, Г. А. Гринюк. – К. : Ленвіт, 2003. – 96 с.
8. Chomsky N. Language and mind / N. Chomsky. – N.Y.: 1968. – 164 p.
9. Halliday M. Explorations in the Functions of Language / M. Halliday. – N.Y. : 1973. – 150 p.
10. Hymes D. H. On communicative competence / D. H. Hymes. – Philadelphia: 1971. – 213 p.

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-233-239

УДК 37.016:78

Л. С. Бровчак, Л. В. Старовойт, Л. М. Ліхницька, м. Вінниця, Україна
likhitska@yahoo.com

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Анотація. У статті розкриваються основні етапи формування готовності викладачів до мистецької інноваційної діяльності. Охарактеризовані групи методів, що забезпечують успішне формування даного феномена. Проблема формування готовності майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності відповідно до сучасних вимог досліджена ще недостатньо. Це пояснюється багатьма факторами, серед яких заслуговують на особливу увагу певні суперечності, які вимагають розв'язання: з одного боку державні вимоги та потреби суспільства щодо підвищення якості підготовки майбутніх педагогічних працівників, забезпечення їх науковими методами опанування знань, навичками постійної самоосвіти, з іншого боку - незадовільний стан розробки викладання і опанування музично-педагогічних інновацій, які майже не використовуються у вузівській педагогічній практиці; у зміст навчальних педагогічних курсів студентів-музикантів не вводиться ознайомлення з новою галуззю педагогіки - педагогічною інноватикою, методиками розвитку у студентів потреби в самовдосконаленні сучасного (інноваційного) рівня, не активізується бажання відшукувати нові, оригінальні шляхи заохочення дітей до музичного мистецтва та потреба творчо розв'язувати навчальні завдання; відсутнє сучасне забезпечення технічними засобами, зокрема комп'ютерними технологіями і мультимедійними музичними програмами. Оволодіння майбутнього учителя музики педагогічною майстерністю відносно європейських вимог вищої школи передбачає розширення діапазону видів його професійної діяльності, які він має опанувати протягом навчання у вузі. До структури цього педагогічного комплексу входять взаємопов'язані і взаємозалежні суміжні професії, які має поєднувати в собі учитель музики: дидакта, методиста, психолога, музиканта-педагога, музиканта-виконавця, вихователя-наставника.

Ключові слова: інноваційна діяльність, навчально-виховний процес, готовність до мистецьких інновацій, інформація, інформатизація освіти, інформаційна культура, інформаційне суспільство, мистецька інноваційна освіта, мистецько-інноваційна компетентність, інформаційна технологія навчання.

INNOVATIVE TRENDS OF PROFESSIONAL PREPARATION FOR TEACHERS OF ARTISTIC DISCIPLINES

Abstract. The article reveals the main stages of formation of teachers' readiness for artistic innovation activity. Characterized groups of methods that ensure the successful formation of this phenomenon. The problem of forming the readiness of future music teachers for artistic innovation in accordance with modern requirements has not yet been studied. This is due to many factors, among which particular attention is paid to certain contradictions that require solving: on the one hand, state requirements and needs of society in improving the quality of training of future teachers, ensuring their scientific methods of acquiring knowledge, skills of constant self-education, on the other hand – unsatisfactory state of development of teaching and learning of musical and pedagogical innovations, which are almost not used in high school pedagogical practice; in the content of educational pedagogical courses of students-musicians there is not introduced the familiarity with the new branch of pedagogy – pedagogical innovation, the methods of development of students' need for self-improvement of modern (innovative level), the desire to find new, original ways of encouraging children to musical art and the need for creatively solving" study tasks; There is no

modern technical support, including computer technologies and multimedia music programs. Mastering the future teacher of music in pedagogical skills in relation to the European requirements of higher education involves expanding the range of types of his professional activities that he must master during his studies at the university. The structure of this pedagogical complex includes interconnected and interconnected related professions, which must be represented by a music teacher: Didact, Methodist, psychologist, musician-teacher, musician-performer, educator-mentor.

Keywords: *innovation activity, educational process, readiness for artistic innovations, information, informatization of education, information culture, information society, artistic innovative education, artistic-innovative competence, information technology of training.*

Постановка проблеми. Розглядаючи мистецьку інноваційну діяльність, як найвищий ступінь педагогічної творчості майбутнього вчителя музики, який забезпечує модернізацію різних ланок загальноосвітньої музичної освіти і сприяє розвитку сталого інтересу до опанування й впровадження в музично-педагогічну практику новітніх науковомістких й інформаційно-педагогічних технологій, ми звертаємо увагу на вагомість даної проблеми в системі сучасної фахової підготовки майбутнього вчителя музики. Оновлення національної традиційної системи музично-педагогічної освіти полягає перш за все у формуванні різнобічно розвиненої особистості майбутнього вчителя музики, здатного не тільки демонструвати свої педагогічні здібності, а й презентувати прогресивний стиль педагогічного керівництва найвищого рівня та творчі здобутки своїх учнів відповідно до сучасних освітніх вимог.

Оволодіння майбутнім учителем музики педагогічною майстерністю відносно європейських вимог вищої школи передбачає розширення діапазону видів його професійної діяльності, які він має опанувати протягом навчання у вузі. До структури цього педагогічного комплексу входять взаємопов'язані і взаємозалежні суміжні професії, які має поєднувати в собі учитель музики: дидакта, методиста, психолога, музиканта-педагога, музиканта-виконавця, вихователя-наставника тощо. Підготовка кваліфікованих спеціалістів педагогів-музикантів у нових соціально-економічних умовах розвитку суспільства передбачає також озброєння їх сучасними ефективними мистецькими інноваційними технологіями з урахуванням національних етнопедагогічних традицій та кращих зразків дитячого фольклору.

Мета статті пролягає у висвітленні етапів формування готовності викладачів до впровадження мистецьких інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми готовності та підготовки майбутніх учителів до роботи в загальноосвітніх школах в умовах нової освітньої парадигми приділяли увагу науковці різних міжгалузевих професій: висвітлення актуальних питань філософії освіти і філософії педагогічної майстерності здійснювали: В. Андрущенко, І. Зязюн, Б. Кедров, В. Кремень, В. Луговий, В. Лутай та ін.; розробкою системи загальної психолого-педагогічної та методичної підготовки, вивченню змісту та методів навчання майбутніх учителів займалися: А. Алексюк, К. Авраменко, В. Бондар, С. Бондар, О. Пехота, О. Ярошенко та ін.; дослідженню методологічних та теоретико-методичних засад підготовки майбутніх учителів мистецьких і загальнопедагогічних дисциплін присвятили свої роботи: Е. Абдуллін, Н. Гузій, А.Козир, Л. Масол, Г. Ніколаї, О. Олексюк, Г. Падалка, В. Ражніков, О. Ростовський, О. Отич, С. Сисоєва, Г. Шевченко, В. Шульгіна, О. Щолокова, О. Хижна та ін.; розробці питань, пов'язаних з розвитком творчої активності в різних проявах майбутнього вчителя музики в сучасних умовах, як показника професіоналізму, новаторського вирішення традиційних і оригінальних завдань, що значно підвищує інтерес школярів до музичного навчання і збільшує ефективність навчально-виховного процесу, присвятили свої дослідження; Е. Абдуллін, Л. Арчажникова, С. Ковальова, Г. Падалка, О. Рудницька, Ю. Цагареллі та ін.; сутність інноваційних процесів розкриваються вченими: І. Підласим, О. Савченко та ін.; підготовкою майбутніх педагогів до впровадження нововведень у шкільну практику займаються: В. Сластьонін, С. Сисоєва та ін.; підвищенням підготовки педагогічних кадрів засобами педагогічного моніторингу й удосконалення різних педагогічних технологій та введення їх у навчально-педагогічний процес займалися: В. Бондар, І. Богданова, Л. Ващенко, Л. Даниленко, І. Богданова, О. Пехота та ін.; розробкою кредитно-модульних технологій і методичних рекомендацій на основі європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) та практичні аспекти її впровадження в навчально-виховних процес вищих освітніх закладів України: А. Алексюк, В. Бондар, І. Кожевникова, Л. Костельна та ін.; система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів та інших інноваційних освітніх закладах висвітлюється в наукових працях: О. Важнової, В. Кузя, М. Сергєєвої, О. Шапран та ін.

Але проблема формування готовності майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності відповідно до сучасних вимог досліджена ще недостатньо. Це пояснюється багатьма факторами, серед яких заслуговують на особливу увагу певні суперечності, які вимагають

розв'язання: з одного боку державні вимоги та потреби суспільства щодо підвищення якості підготовки майбутніх педагогічних працівників, забезпечення їх науковими методами опанування знань, навичками постійної самоосвіти, з іншого боку – незадовільний стан розробки викладання і опанування музично-педагогічних інновацій, які майже не використовуються у вузівській педагогічній практиці; у зміст навчальних педагогічних курсів студентів-музикантів не вводиться ознайомлення з новою галуззю педагогіки – педагогічною інноватикою, методиками розвитку у студентів потреби в самовдосконаленні сучасного (інноваційного) рівня, не активізується бажання відшукувати нові, оригінальні шляхи заохочення дітей до музичного мистецтва та потреба творчо розв'язувати навчальні завдання; відсутнє сучасне забезпечення технічними засобами, зокрема комп'ютерними технологіями і мультимедійними музичними програмами.

Виклад основного матеріалу. Аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження, розкриття концептуальних засад дали змогу уточнити визначення сутності поняття «готовність майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності» відносно сучасних європейських освітніх вимог вищої школи освітньої галузі «Музичне мистецтво». Ми вважаємо, що готовність майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності буде якісною і перспективною, якщо її розглядати як *інтегративний кінцевий результат* однієї із важливих граней процесу **моделювання інноваційної підготовки** даного напрямку, враховуючи той факт, що оптимізація його може успішно здійснюватися в умовах ВНЗ України.

Формувальна методика **готовності** майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності здійснювалась в три взаємообумовлені і взаємопов'язані етапи відповідно до логіки їх розгортання та методичного забезпечення оптимізації процесу формування структурних компонентів даного напрямку підготовки у вищих музично-педагогічних закладах. Ефективність функціонування кожного етапу забезпечувалась відповідно підібраними методами. Етапи ефективного методичного забезпечення експериментального навчання виконувались в такій послідовності й мали таку змістову наповненість, а саме: **аналітико-спонукальний; продуктивно-розвитковий; рефлексивно-творчий.**

1-й етап – аналітико-спонукальний: був логічним продовженням констатувального етапу і враховував результати діагностичного дослідження щодо існуючих рівнів мистецької інноваційної підготовки майбутніх учителів музики, що допомогло зробити певні прогнози інноваційного розвитку студентів музично-педагогічного профілю і розробити технологічну карту «Індивідуальна стратегія мистецько-інноваційного розвитку студентів-музикантів», яка враховувала їх інноваційні інтереси в галузі музичної педагогіки, інших суміжних мистецьких видів діяльності (з метою використання в комплексному навчанні: літератури, образотворчого мистецтва, театру, хореографії, екранних видів мистецтва тощо); попередню базову освіту, результати анкетування, тестування, досвід музично-творчої та інноваційної діяльності. Ці данні використовувались нами для розробки індивідуальної траєкторії інноваційно-освітнього маршруту студентів. Були розроблені три основних варіанти інноваційно-освітніх маршрутів студентів, які залежали від їх попередньої базової освіти (загальноосвітня школа та музична школа, музично-педагогічне училище, музичне училище) та врахування таких важливих відомостей: відсутності досвіду роботи з мультимедійними технологіями, наявності елементарного досвіду роботи з мультимедійними технологіями, певного досвіду роботи в школі з інноваційними мистецькими технологіями. Індивідуалізація мистецько-інноваційного навчання полягала в уточненні напрямку індивідуальної траєкторії інноваційно-освітнього маршруту: самовизначенні студентом додаткових знань і практичних навичок у роботі даного напрямку, потреби у використанні та отриманні педагогічної допомоги і підтримки (додаткових консультацій і занять, інструкцій, методичних рекомендацій, тестів для самоконтролю і самооцінки з метою з'ясування навчальних труднощів, прискорення чи поглиблення знань, більш якісного їх засвоєння тощо). Це сприяло подоланню у певних студентів прогалин інноваційних знань мистецьких технологій, корегуванню інших навчальних труднощів, симуляції і активізації мотивації мистецького інноваційного саморозвитку, що забезпечувало підготовку до формування і стабілізації мотиваційно-спонукального компоненту готовності до мистецької інноваційної підготовки майбутніх учителів музики.

Назва **1-го аналітико-спонукального етапу** формувального дослідження віддзеркалювала зміст експериментальної роботи, що походить від поняття *аналітичний* (від грец. *analytskos* - аналіз), ґрунтується на здатності аналізувати й усвідомлювати важливість впровадження в сучасну шкільну практику уроків музики мистецьких інноваційно-педагогічних технологій. Оскільки констатувальна діагностика виявила, що мотиваційно-спонукальний компонент даного виду музично-педагогічної підготовки у майбутніх учителів музики є не достатньо розвинений, то він потребує відповідного поштовху, стимуляції, спонукання до дій, розвитку зацікавленості, *актуалізації* у студентів мистецької інноваційної підготовки.

На **аналітико-спонукальному етапі** нашого дослідження здійснювалась експериментально-

формування роботи за вищезазначеними показниками мотиваційно-спонукального компоненту, що сприяли посиленню і стабілізації мотиваційної сфери студентів: 1) стимуляція пізнавального інтересу до інноваційно-педагогічних технологій в музичному мистецтві як засобу фахового самовдосконалення; 2) розвиток мотиваційної цілеспрямованості до впровадження в музично-педагогічну практику ефективних технологій мистецької інноваційної діяльності; 3) посилення стійкості прагнення студентів до інноваційного проектування музичної діяльності та стимуляції їх творчої активності.

Розробляючи експериментальну методику, ми також враховували соціально-історичну ситуацію нашої країни, яка відзначається переходом до інформаційної фази науково-технічного прогресу у різних галузях – у епоху інформаційного суспільства, а також спиралась на сучасні вимоги щодо вищої освіти європейського рівня, в яких розкриваються головні світові тенденції освітнього руху епохи III-го тисячоліття. Даний перехід викликаний інтенсивним зростанням інформаційних процесів, їх всеосяжним впливом на сфери й рівні життя членів суспільства, глобальною інтеграцією, оперативністю, доступністю й вільним користуванням на мікро- і макрорівнях організації сучасного життя.

На цьому етапі використовувались такі методи: стимуляції і мотивації навчання, бесіди, дискусії, інструктаж, пояснювально-ілюстративні, моделювання «індивідуальних інноваційно-освітніх траєкторій музично-педагогічного навчання». Цей методичний комплекс сприяв подоланню у певних студентів прогалин інноваційних знань мистецьких технологій, корегуванню інших навчальних труднощів, симуляції і активізації мотивації мистецького інноваційного саморозвитку, що забезпечувало підготовку до формування і стабілізації мотиваційно-спонукального компоненту готовності до мистецької інноваційної підготовки майбутніх учителів музики.

Інформатизація освіти – в широкому розумінні – комплекс соціально-педагогічних перетворень, пов'язаних з насиченням освітніх систем інформаційною продукцією, засобами й технологіями; у вузькому – впровадження в заклади системи освіти інформаційних засобів, що ґрунтуються на мікропроцесорній техніці, а також розповсюдження інформаційної продукції і педагогічних технологій, які базуються на цих засобах.

Інформатизація освіти виступає складовою інформатизації різних галузей науки й техніки взагалі й суспільства в цілому, що є запорукою прогресу і цивілізаційного шляху розвитку держави. Крім загально позитивного внеску в рівень освіти дітей і молоді інформатизація шкільної і вузівської освіти має певні суперечності і ряд проблем, що зумовлені колективними формами навчання (характерними для класно-урочного навчання) і природнім розвитком комунікативних якостей особистостей та індивідуалізацією навчання, стимульованою технічними засобами, зокрема персональним комп'ютером і системою Інтернет, навчальними програмами з медіа-освіти тощо (С. Гончаренко) [1].

У сучасний обіг переважно вищих навчальних закладів увійшло таке поняття як інформаційна культура, яке безпосередньо було пов'язане з переходом нашої держави до інформаційно-технічного суспільства і стало культурно-освітнім явищем. Виникнення цього поняття спричинено появою великого інформаційного потоку в мережі телекомунікації й потребою людини в оволодінні технологіями швидкого усвідомлення й переробки отриманих повідомлень, розширенням знань людей, збагаченням їх культурного і професійного досвіду. Вона виступає інструментом, що розвиває і розширює можливості по управлінню технічними засобами й процесами, а також передбачає опанування відповідним рівнем знань, умінь і навичок роботи з отримання інформації, її обробкою, збереженням та розповсюдженням. Існує багато тлумачень цього феномена (Р. Гуревич, Г. Козакова, Є. Семенюк, О. Суханов, Н. Розенберг, І. Чирва та ін.), в якому відмічається більш ефективний рівень засвоєння знань у сфері інформаційної діяльності, що відзначається новим типом мислення, методами, новим стилем взаємодії з інформаційними технологіями тощо. Але автори ще не прийшли до єдиного його визначення. Зокрема Р. Гуревич інформаційну культуру більшою мірою розглядає як складову певної професійної діяльності (відносно нашої проблеми – майбутнього учителя музики), яка поступово стає загальною культурою людства. Найбільш оптимальним, на нашу думку, є визначення К. Овчиннікової, яка визначає інформаційну культуру «як уміння адекватно формулювати свою потребу в інформації, ефективно здійснювати пошук потрібної інформації у всій сукупності інформаційних ресурсів, адекватно відбирати й оцінювати інформацію, а також здатність до інформаційного спілкування, комп'ютерна грамотність. Інформаційна культура – це ще й особливий стиль мислення, адекватний вимогам сучасного суспільства».

Т. Пархоменко підкреслює, що: «У межах концепцій інформаційного суспільства існують дві протилежні тенденції щодо оцінки самого факту перетворення інформації у потужну соціальну силу. Згідно з першою, оптимістичною, інформатизація суспільства, зокрема комп'ютеризація, становить безумовно соціальне благо (створюються принципово нові умови для праці (індивідуальна праця за

комп'ютером, зростає рівень знань, розкриваються нові можливості тощо) (Белл, Тофлер, Лайон, Масуда та ін.). Представники іншої тенденції, песимістичної (насамперед Лайон), розглядають інформаційне суспільство як суспільство маніпулятивне, до того ж, як таке, в якому рівень маніпулювання людиною швидко підвищується.»

Мистецька інноваційна освіта – це динамічна модель мистецької інноваційної підготовки майбутнього учителя музики, орієнтована на постійний саморозвиток суб'єкта освіти даного напрямку та його спеціальних творчих здібностей; є невід'ємною складовою сучасної фахової підготовки випускника вищих музично-педагогічних закладів; може постійно удосконалюватись з появою більш високого рівня мистецьких інформаційних технологій і високими вимогами до професійних та інтелектуальних параметрів учителів художніх циклів. Освітня парадигма європейського рівня передбачає, що розвиток, виховання, свідомість сучасного фахівця мають бути випереджальними, максимально готовими до непередбачуваних професійних і життєвих ситуацій.

Інформаційна технологія навчання – це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюг, що забезпечує збір, обробку, зберігання, поширення й відображення змісту інформації з метою полегшення процесів використання інформаційного ресурсу, а також підвищення його надійності й оперативності. Інформаційна технологія навчання передбачає наукові підходи до організації навчально-виховного процесу з метою його оптимізації і підвищення ефективності.

Мистецько-інноваційна компетентність – це базова компетентність професійного напрямку майбутнього учителя музики, яка віддзеркалює рівень накопиченого за часи навчання у вузі мистецького інноваційного досвіду (знань, навичок), спеціальних умінь творчо переносити накопичені мистецькі інноваційні знання в нестандартні ситуації, які відрізняються від традиційно навчальних і є показником готовності до мистецької інноваційної діяльності.

II-й етап – продуктивно-розвитковий забезпечував формування *когнітивного компоненту* готовності студентів до мистецької інноваційної діяльності за такими *показниками*: 1. Рівень майбутнього учителя музики у сфері мистецьких інноваційних технологій; 2. Ступінь особистої потреби в систематичному опануванні мистецьких інноваційних методів і форм музичної освіти та орієнтації в актуальних наукових музично-педагогічних проблемах; 3. Міра використання набутого мистецько-інноваційного досвіду в різних формах музично-педагогічної діяльності.

На цьому етапі використовувались такі *методи*: інтеграційні (використання інтеграції міждисциплінарних знань), наочні методи: ілюстративно-демонстраційні, що забезпечували ознайомлення з інноваційними мистецькими технологіями (візуально-статичної і динамічно-звукової інформації різних типів : використання текстів, малюнків, графічного зображення об'єктів; аудіювання, музичного матеріалу, анімації, мультиплікації, кіно- і відео фрагментів, мультимедійними програмами з музики тощо, репродуктивні методи. Продуктивно-розвитковий етап забезпечував формування орієнтаційно-пізнавального компоненту готовності до мистецьких інноваційних технологій.

Проводилось ознайомлення з основними мультимедійними технологіями. Поняття мультимедіа (від лат. multum – багато і medium – засоби) має багато тлумачень, суть яких полягає у визначенні даного поняття як специфічного синтетичного інформаційного ресурсу (виду інформації), який поєднує в собі різні види інформаційного забезпечення навчального процесу, що сприймаються основними органами чуття – зором і слухом (від візуально-статичної інформації : текстів, малюнків, графічного зображення об'єктів до динамічно-звукової інформації різних типів : аудіювання, музичного матеріалу, анімації, мультиплікації, кіно- і відео фрагментів, тощо).

Особлива увага на цьому етапі зверталась на ознайомлення з технічними засобами навчання (ТСО): теле- і відео- апаратурою, кінопроекторами, діапроекторами, телевізорами, магнітофонами тощо. Провідне місце у цій групі займають сучасні інформаційні технології – комп'ютери, відеомагнітофони, засоби медіа-освіти, навчальні засоби на базі електронної техніки.

Такий тип комплексного сприймання інформації відноситься до інтегративних і найбільш ефективних методів засвоєння навчального матеріалу, оскільки в процесі сприймання інформації задіюються основні аналізаторні системи (зір, слух, дотик (робота з клавіатурою комп'ютера тощо)), що й спричинило появу мультимедійних технологій. Поняття “медіакультура як компонент освіти”, що віддзеркалює сутність інноваційних підходів до навчання [6] було введено Л. Масол в освітній процес.

Специфічною властивістю мультимедіа є інтегративність (цілісність і різнобічність подання інформації) і інтерактивність (з англ. interaction – взаємодія), яка пов'язана з можливістю викладу інформації різними способами (лінійним й нелінійним); послідовністю або фрагментарністю ознайомлення з матеріалом; керування темпами текстового друкованого інформування на екрані (швидким або повільним), передбачає діалоговий принцип взаємодії користувача з мультимедійною

технологією і розвиток мисленнєвих процесів тощо (П. Король, Р. Гуревич). Існують такі засоби, за допомогою яких здійснюється емоційно-образне формування і сприймання матеріалу, що впливає на розвиток так званого “візуального мислення”.

Багатоаспектність властивостей подання інформації через мультимедійні технології створює невичерпні можливості для максимального використання повідомлень різного типу (стирання і поновлення тексту, його доповнення, повернення до вже відомого, порівняння із попереднім тощо), а також диференціації інформації відповідно до теми і мети завдань, вибіркоче користування матеріалом у процесі мистецько-інноваційного навчання на комп’ютері тощо.

На цьому етапі здійснювалось ознайомлення з музичним навчальними програмами з серії : “Лучшие программы для музыканта и DJ” (для профессионала и новичка) на дисках PC DVD (www.finalemusic.com) – “Finale 2005” («русская и английская версти»: набір і редагування нот, підготовка нот до друку тощо), однію з останніх версій MakeMusic “Finale 2008” та “Sibelius – 5” – для створення якісної музики на домашньому комп’ютері; програми : “Шедевры классической музыки” Вип. № 1-5, 2009 (<http://vest-tda.ru/aboutproduct.asp?prid=391>); “Словники України”, “Большая Энциклопедия Кирилла и Мефодия” та ін.

Для опанування знань шкільною музичною освітою використовувались фрагменти з мультимедійних програм з музики та посібників “Мистецтво” за програмою “Мистецтво” (автор Л. Масол) та мультимедійні ігри типу “Композитори” тощо. Цей етап забезпечував формування когнітивного компоненту готовності до мистецьких інноваційних технологій.

III - й етап – рефлексивно-творчий складався з двох серій : у *першій серії* здійснювалось ознайомлення (нагадування) з характеристиками шкільних системних інноваційних педагогічних технологій та їх модульними особливостями. *Друга серія* була спрямована на творче застосування отриманих мистецьких інноваційних знань в практичній музично-педагогічній діяльності, актуалізації фахових знань; стимуляції творчого потенціалу, креативно-праксеологічних здібностей, розвитку вмінь творчо застосовувати сучасні методичні технології і фаховий досвід взагалі в навчально-дієвих і презентативних формах музично-педагогічної діяльності. На рефлексивно-творчому етапі застосовувались такі методи: рефлексивні, інтерактивні, частково-пошукові, евристичні, науково-дослідні, порівняльний аналіз експериментальних даних та їх екстраполяція; методи математичної обробки результатів експерименту.

На цьому етапі студентів було ознайомлено з користуванням мережі Інтернет, яка забезпечує вільний доступ до різноманітної музичної та іншої навчально-педагогічної інформації, сприяє стимуляції мотиваційної сфери і підвищенню інтересу до мистецьких інноваційних технологій, бажання здійснювати інтерактивну взаємодію з мультимедійними технологіями та вести діалог з програмним забезпеченням, формує розвиток науково-дослідного типу мислення й цілісне сприймання та опанування нової інформації, збагаченню мистецького інноваційного тезаурусу і загальнокультурного рівня майбутніх вчителів музики тощо. Даний етап має забезпечити формування операційного компоненту готовності до мистецьких інноваційних технологій майбутнього учителя музики.

Концептуальним підтвердженням доцільності розробки поетапної методики формування готовності майбутнього вчителя музики до мистецьких інноваційних технологій є той факт, що в сучасному полікультурному світі «індивід все більше й більше стає людиною - провідником - антеною через величезний інформаційний потік» (І. Зязюн), який постійно сприймає звукову інформацію, переробляє відносно свого інтелектуального рівня і використовує необхідний і важливий для нього матеріал [2]. Тому без спеціальної інноваційної підготовки і досвіду синтезованого типу сприймання великої кількості різноаспектної інформації, в тому числі й музично-звукової, людині дуже важко в ній розібратися або взагалі - неможливо. У цьому аспекті дуже важливим є сформоване вміння диференціації та класифікації сигналів звукової інформації (звукових повідомлень: мовних, текстових, музично-образних, різних фонових і шумових звуків, які використовуються в засобах масової інформації з метою характеристики оточуючого середовища певного персонажа тощо).

Орієнтація в сучасних мультимедійних технологіях та постійна самоосвіта даного напрямку, вміння учителя підбирати необхідні для музично-педагогічної практики нововведення, забезпечать сучасний рівень музичної освіти учням загальноосвітніх навчальних закладів.

У **висновках** доцільно зазначити, що методичне опанування даної проблеми та впровадження мистецьких інноваційних технологій у вищих музично-педагогічних закладах освіти мистецького

спрямування є необхідною умовою формування і становлення майбутнього вчителя музики - новатора, оскільки готовність до мистецької інноваційно-педагогічної діяльності виступає важливим показником професіоналізму вчителя музики нової формації.

Список використаних джерел:

1. Бровчак Л.С. Студентське самоврядування як фактор формування організаторських здібностей майбутніх учителів: Дис... канд. наук: 13.00.07 / Л.С. Бровчак. – Вінниця. – 2015.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник /Семен Гончаренко. — К.: Либідь, 1997. — 376 с.
3. Гуревич Р. Можливості новітніх інформаційних технологій у підготовці педагогічних кадрів / Р. Гуревич, А. Коломієць // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – № 2. – С. 52-53.
4. Зязюн І.А. Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи: зо. наук. пр. /ІАЗязюн. — К.: КПЕК, 2003. — 679 с.
5. Ліхичька Л.М. Особливості інноваційної діяльності вчителя /Л.М. Ліхичька //Наука і сучасність: зб. наук. праць Нац. пед. ун-ту імені М.П.Драгоманова. – К., 1998. – Ч. I. – С. 40-49.
6. Ліхичька Л.М. Формування творчої особистості педагога-дослідника /Л.М. Ліхичька //Соціалізація особистості: зб. наук. праць Нац. пед. ун-ту імені М.П.Драгоманова. – К., 1999. – С. 129-138.
7. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія /АПН України. – К.: Промінь, 2006. – 432с.
8. Падалка Г.М. Пріоритетні напрямки розвитку сучасної мистецької освіти /Г.М. Падалка //Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – К.: НПУ ім. М.Драгоманова, 2004. – Вип. 1 (6). – С. 15-20.
9. Рудницька О.П. Основи педагогічних досліджень: навч.-метод. посіб. /О.П. Рудницька, А.Г. Болгарський та ін. – К., 1998. – 143 с.
10. Старовойт Л. В. Педагогічні умови творчого розвитку молодших школярів у процесі трудового навчання / Л.В. Старовойт // Наукові записки. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – С. 261-266.

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-239-242

УДК 378:[784.1:78.071.2]

В.І. Газінський, Т.О. Лозінська, Вінниця, Україна
V. Gazinskiy, T. Lozinska, Vinnytsia, Ukraine,
e-mail: tetyanaloz59@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У КЛАСІ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

***Анотація.** Стаття окреслює коло актуальних для сьогодення проблем фахової підготовки студентської молоді у сфері музично-педагогічної діяльності, професійного спрямування спеціальних предметів у освітньому процесі мистецьких факультетів педагогічних університетів на основі посилення міждисциплінарних зв'язків, забезпечення професійного розвитку особистості студента, розкриття його індивідуальних можливостей, усвідомлення ціннісного ставлення до обраної професії. Навчальний процес на мистецьких факультетах вищих педагогічних навчальних закладів повинен вмійувати у собі синтез науково-дослідної та творчої роботи для вироблення у студентів навичок аналітичного мислення та творчого підходу до вирішення проблем. Саме в процесі навчання на мистецьких факультетах педагогічних вишів у молоді цілеспрямовано розвиваються уміння самостійної творчої роботи під час написання аналізу хорових творів та у ході виконання інших наукових робіт.*

Мета статті розкрити актуальні проблеми підготовки молоді до її практичної діяльності в ролі педагога-фахівця, обізнаного в усіх тонкощах музично-освітньої роботи.

***Ключові слова:** музична педагогіка, міждисциплінарні зв'язки, науково-творча діяльність, дослідницькі навички, вокально-хорова робота, диригентсько-хоровий цикл.*

FORMATION OF RESEARCH SKILLS OF STUDENTS IN THE CLASS OF CHORAL CONDUCTING

***Annotation.** The article outlines the range of current issues of professional training of students in the field of music and pedagogical activity, the professional direction of special subjects in the educational process of art faculties of pedagogical universities on the basis of strengthening interdisciplinary connections, ensuring the professional*